

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005317

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-09-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Янчук Анатолій Анатолійович

2. Anatolii A. Yanchuk

Кваліфікація: 081

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0000-1424-3503

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 52791 Освітньо-наукова програма "Право" третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 081 "Право" (081 Право)

Дата захисту: 22-10-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: АДВОКАТСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «НОВАКОВСЬКА ТА ПАРТНЕРИ»

Код за ЄДРПОУ: 43300968

Місцезнаходження: вулиця Саксаганського, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17118

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10, 10.27, 10.31, 10.47, 10.89

Тема дисертації:

1. Доктрина та практика вирішення сімейних спорів
2. Doctrine and practice of settlement of family disputes

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному дослідженню практики врегулювання сімейних спорів та доктрини сімейних спорів. У розділі 1 «Правові засади вирішення сімейного спору» розглянуто ґносеологію виникнення сімейних спорів, а саме: віросповідання, рівень знань та компетенції, майновий стан особи, наявність базових знань та установок, звичаї, досвід, вплив соціальних мереж, а також проаналізовано стадії становлення сімейних спорів (розбіжності, непорозуміння, конфлікт). Проаналізовано причини виникнення сімейних спорів, що були визначені адвокатами-практиками, на основі яких встановлено: до основних причин належать розвиток суспільних відносин, боротьба за реальні та уявні права, відмінності у поглядах учасників сімейних правовідносин. Розкрито авторське бачення на поняття «сімейний спір». Визначено особливості сімейних спорів, зокрема їх приватний характер та агресивність у відносинах між учасниками, які мають неприязне ставлення один до одного та прагнуть отримати своє (матеріальне благо чи задоволення). Виділено наступні елементи необхідні при формуванні практики: 1) забезпечення справедливості; 2) забезпечення деескалації конфлікту; 3) забезпечення права на судовий захист; 4)

забезпечення соціальної сталості; 5) довіра до системи правосуддя; 6) адаптація до змін у суспільстві. Зазначено переваги ЦПК України під час вирішення конфліктів між учасниками сімейних відносин, до яких віднесено медіацію, повагу до прав іншого учасника сімейної справи, своєчасність, доступність і публічність розгляду справи, а також укладення мирової угоди та порядок її реалізації. Звернено увагу на зміну вектора судочинства після рекодифікації ЦПК України [1] та підходів суддів до вирішення спору між учасниками процесу, а також на застосування суддями практики ЄСПЛ і доктрин права (сімейних, судових доктрин), необхідність відображення в остаточному рішенні по суті спору аргументації щодо позиції учасників справи. Акцентовано увагу на: 1) підготовку оцінки доказів відповідно до внутрішнього переконання судді, а не на формальне подання документів для вирішення приватного сімейного спору; 2) введення касаційних фільтрів, що мотивує учасників до більш ретельної підготовки при вирішенні спору. Аргументовано, що ЦПК України не підміняє собою норми матеріального права, а лише спрямований на вирішення спорів між учасниками судового процесу, допомагає виявляти недоліки законодавства, визначає порядок захисту прав та законних інтересів учасників, а процесуальні норми кодексу спрямовані на реалізацію доктрин процесуального та сімейного права. Визначено необхідність розглядати тлумачення судами понять як напрям понятійного апарату нарівні з легальним та доктринним напрямками його формування. Цей напрям має місце при розгляді судових справ касаційним судом та ЄСПЛ. Прикладом такого тлумачення є доктрина найкращих інтересів дитини в контексті застосування статті 8 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод. Зосереджено увагу на тому, що правові засади сімейного права визначають цінності учасників сімейних правовідносин, цілі та мету вирішення сімейного конфлікту між учасниками, забезпечують баланс, справедливість і рівність, а також спрямовані на запобігання свавіллю, інтеграцію з міжнародними договорами та охорону від суб'єктивізму. Констатовано відображення у законодавстві правової та сімейної політики держави з її акцентом на збереження сім'ї, що конфліктує із засадою свободи людини щодо регулювання та захисту сімейних особистих майнових та немайнових прав. Визначено легітимність втручання держави у приватні відносини між їх учасниками з метою захисту здоров'я особи та її матеріальних цінностей. У Розділі 2 «Процесуальна підготовка учасника справи до практичного вирішення сімейного спору» констатовано процесуальну важливість підготовки учасниками справи процесуальних документів крізь призму «предмет, підстава, докази». Акцентовано увагу на дотриманні якості документа та впливі підготовленого документа на процесуальну економію розгляду судової справи. Зосереджено увагу на необхідність використання доктрин при розгляді сімейних спорів з метою усунення прогалин і невизначеності. Зазначено, що поняття доказу визначено ЦПК України [1], водночас із цим «доказ» є оціночним поняттям для осіб (суддів, учасників справи, представників учасників). Не кожний «доказ» є «доказом у справі», а тому є потреба у доведенні належності та допустимості. При цьому подані учасниками докази можуть змінюватися відповідно до обставин справи, зміни судової практики національним судом або ЄСПЛ у справах, які стосуються застосування правових норм у релевантних справах. Ключові слова: Найкращі інтереси дитини, сімейні правовідносини, цивільний процес, члени сім'ї, сімейні майнові спори, альтернативне вирішення спорів (АВС), судова практика, спільний побут, ЄСПЛ, процесуальні документи.

2. The dissertation is devoted to the comprehensive study of practice of settlement of family disputes and doctrining of family disputes. In Chapter 1 «Legal principles of family dispute settlement» there was considered the gnoseology of emergence of family disputes, among which there is religion, level of knowledge and competence, property status of a person, presence of basic knowledge and attitudes, customs, experience, influence of social networks and stages of its formation (differences, misunderstanding, conflict). The causes of emergence of family disputes, which were accompanied by practicing lawyers, were analyzed and among these causes specialists singled out the development of society, struggle for existing and imaginary rights, views of participants in family legal relations. There was disclosed the author's vision of the concept «family dispute». There were determined the peculiarities of family disputes, their privacy and aggressiveness between participants of these relations, who have a hostile attitude toward each other, desire to obtain what they want (material good, satisfaction). There were distinguished the following elements that are necessary in formation of practice: 1) ensuring justice; 2) ensuring de-escalation of conflict; 3) ensuring the right to judicial protection; 4) ensuring social stability; 5) trust in the

justice system; 6) adaptation to changes in society. There were noted advantages of the Civil Procedure Code of Ukraine in settlement of conflict between participants in family relations, what includes mediation, respect for the rights of another participant in a family case, timeliness of case consideration, accessibility and publicity of case consideration, settlement agreement and the procedure for its implementation. Attention was drawn to the change in the vector of judicial proceedings after the recodification of the Civil Procedure Code of Ukraine and the approach of judges to settle disputes between participants in the process. Application by judges of the practice of the ECHR, doctrines of law (family, judicial doctrines). The necessity to reflect in the final decision on the merits of the dispute the argumentation regarding the position of participants in the case. Attention was drawn to: 1) preparation of assessment of evidence according to the internal conviction of the judge, and not formal submission of documents for settlement of a private family dispute; 2) introduction of cassation filters, which motivates participants to greater preparation in settlement of the dispute. It was argued that the Civil Procedure Code of Ukraine does not substitute the norms of substantive law, but is only aimed at settlement of disputes between participants in judicial proceedings, helps identify shortcomings of legislation. It determines the procedure for protection of rights and legitimate interests of participants, the procedural norms of the code that are aimed at implementation of doctrines of procedural and family law. There was determined the necessity to consider interpretation by courts of concepts as a direction of the conceptual apparatus at the level with the legal and doctrinal direction of formation. This direction takes place when considering court cases by the cassation court and the ECHR. An example of such interpretation is the doctrine of the best interests of the child in Article 8 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Attention was drawn to the fact that the legal principles of family law determine the values of participants in family legal relations, determine the goals and purpose of settlement of family conflict between participants. They ensure balance, justice, equality. They are aimed at preventing arbitrariness, integration with international treaties, protection from subjectivism. There was stated the reflection in legislation of the legal and family policy of the state with its emphasis on preservation of the family, what conflicts with the principle of human freedom regarding regulation and protection of family personal property and non-property rights, there was determined legitimacy of state interference in private relations between their participants for the purpose of protecting the health of a person and his/her material values. In Chapter 2 «Procedural preparation of a participant in the case for practical settlement of a family dispute» there was established the procedural importance of preparation by participants in the case of procedural documents through the prism of «subject, basis, evidence». Keywords: Best interests of the child, family legal relations, civil procedure, family members, family property disputes, alternative dispute resolution (ADR), judicial practice, joint household, ECHR, procedural documents.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Янчук А.А. Практика Європейського суду з прав людини як джерело права при вирішенні сімейних спорів. *Juris Europensis Scientia*. 2023. Вип. 4. С. 22-27. DOI: <https://doi.org/10.32782/chern.v4.2023.5>.
- 2. Янчук А.А. Медіація сімейних конфліктів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 155-158. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/36>.
- 3. Янчук А.А. Класифікація та особливості вирішення сімейних спорів. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2023. Вип. 6. С. 31-37. DOI: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.6.5>.

- 4. Янчук А.А. Підготовка процесуальних документів позивачем у сімейному спорі. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 11. С. 151-154. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-11/33>.
- 5. Янчук А.А. Вагомість судово-психологічної експертизи у спорі про визначення місця проживання дитини. Галицькі студії: Юридичні науки. 2026. № 13. С. 35-41. DOI: https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2026-13-5.
- 6. Янчук А.А. Докази та доказування домашнього насильства. Безпека в інтелектуальному вимірі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 3 листопада 2023 р.) / за ред. Р. Б. Шишки, Н. П. Христинченко. Київ : Видавництво «Людмила», 2023. С. 151-155.
- 7. Янчук А. А. Територіальна юрисдикція (підсудність) вирішення сімейних спорів. Вісімдесяті економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 23-24 листопада 2023 р.). Львів, 2023. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-4579>.
- 8. Янчук А.А. Удосконалення практики вирішення сімейних спорів із застосуванням доктринальних позицій науковців та доктрини «Добудови права судом». The latest law developments : International scientific conference proceedings (April 3-4, 2024, Wloclawek, Republic of Poland). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. С. 45-48. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-10>.
- 9. Янчук А. А. Підготовка до вирішення сімейних спорів в судовому порядку. Безпека в інтелектуальному вимірі : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 11 жовтня 2024 р.) / упоряд. В. С. Кучеренко ; відп. ред. Р. Б. Шишка, Н. П. Христинченко. Київ : Видавництво «Людмила», 2024. С. 209-212.
- 10. Янчук А. А. Баланс інтересів держави у воєнний стан та найкращих інтересів дитини. Актуальні питання кримінального права та процесу : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 25 квітня 2025 р.) / за заг. ред. В. І. Фелика, за наук. ред. О. В. Драган. Київ : АА Тандем, 2025. С. 153-155.
- 11. Янчук А. А. Розірвання шлюбу: Європейський та національний досвід. Безпека в інтелектуальному вимірі : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 22 квітня 2026 р.) / гол. ред. Р. Б. Шишка ; відп. ред. В. В. Галуцько. Київ : Видавництво «Людмила», 2026. С. 71-74.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шишка Роман Богданович

2. Роман Б. Шишка

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0532-1909

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ватрас Володимир Антонович

2. Volodymyr A. Vatrás

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6822-7442

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бортнік Оксана Григорівна

2. Oksana H. Bortnik

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7816-0387

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глобенко Ігор Олександрович

2. Ihor O. Hlobenko

Кваліфікація: д.філософ, доц., 081

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3058-521X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Ольга Олегівна

2. Olha O. Melnik

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2088-630X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет інтелектуальної власності та права

Код за ЄДРПОУ: 43452672

Місцезнаходження: вул. Харківське шосе, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Галунько Валентин Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Галунько Валентин Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Харь Інна Олексіївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна